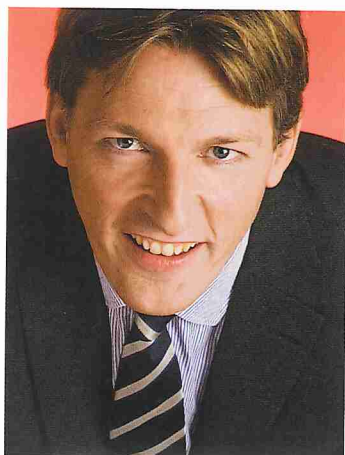

Uitsluiten aansprakelijkheid voor leverancier lastiger

Bij de Rotterdamse rechtbank heeft zich een IT-kraker van jewelste voorgedaan. Het betreft een klassiek geschil. Opdrachtgever vraagt om een maatwerksysteem, gebaseerd op een standaardproduct van de leverancier. Het project loopt uit op een teleurstelling. En u raadt het al: partijen verschillen aanzienlijk van mening over de vraag of de leverancier een verwijt te maken valt. Inzet: een schadeclaim van meer dan een miljoen euro. Vast staat overigens dat de opdrachtgever het maatwerksysteem een korte periode heeft gebruikt.

Qua juridische merites bevatten de uitspraken standaard – en dus verplichte – kost voor IT-specialisten: is er een tekortkoming, is de tekortkoming toerekenbaar, is er sprake van verzuim, en kan de leverancier zich op haar aansprakelijkheidsbeperking beroepen? Het oordeel van de rechtbank over dit laatste punt kan leiden tot een flinke verschuiving van exoneraties in IT-contracten. De rechtbank heeft namelijk beslist dat de leverancier zich niet kan beroepen op haar belangrijkste exoneratie, die voor indirecte schade, op basis van de redelijkheid en billijkheid. De – bepaald niet ongebruikelijke – exoneratie in casu sluit aansprakelijkheid voor 'indirecte' schade uit, en definieert 'andere schade' op een uitputtende wijze. Een handigheidje dat ik zelf ook graag toepas, omdat je op deze wijze bewerkstelligt dat schade die niet als 'andere' schade kwalificeert, automatisch kwalificeert als 'indirect', en dus is uitgesloten.

De rechtbank Rotterdam steekt hier dus een stokje voor en concludeert dat de leverancier aansprakelijk is voor indirecte schade tot het bedrag van de projectsom, zijnde 180.000 euro. De belangrijkste overweging betreft de volgende: "Bestudering van de exoneratieclausule leidt bij de rechtbank tot de conclusie dat de concrete invulling van de begrippen indirecte en andere schade in de onderhavige exoneratieclausule zodanig is, dat zij de facto tot een nagenoeg algehele uitsluiting van aansprakelijkheid leidt, gelet op de diensten waartoe de leverancier in casu verplicht was en de schade die bij een tekortschieten daarin logischerwijze daaruit kan voortvloeien. Voor zover er bij de leverancier onvoldoende prikkel overblijft om de verplichtingen na komen op een wijze zoals van haar in de gegeven omstandigheden mag worden verwacht omdat nagenoeg alle (redelijker-

Menno Weij is partner bij SOLV Advocaten, gespecialiseerd in technologie, media en communicatie.

Voor abonnees van AutomatiseringGids heeft SOLV gunstige tarieven

wijs te verwachten) schade is uitgesloten, is naar het oordeel van de rechtbank sprake van een onaanvaardbaar resultaat.

Echter, anderzijds is eveneens van belang de verhouding tussen de relatieve geringe beloning van de leverancier tegenover de zeer grote aansprakelijkheidsrisico's die in het geding kunnen zijn indien bij de uitvoering van de werkzaamheden een fout wordt gemaakt. Softwareleveranciers plegen om die reden dan ook standaard te bedingen dat hun aansprakelijkheid voor (in het bijzonder) gevolgschade wordt beperkt tot de hoogte van de facturen, al dan niet vermenigvuldigd met factor 2 of 3. Dat is, mede gelet op het belang van de opdrachtgevers, ook gerechtvaardigd: immers, indien dergelijke exoneratieclausules buiten toepassing zouden blijven, kunnen dergelijke bedrijven hun aansprakelijkheidsrisico's slechts tegen zeer aanzienlijke premies verzekeren. Die premies zouden zij vervolgens weer dienen door te berekenen aan hun opdrachtgevers waardoor de kosten zeer aanzienlijk zouden stijgen. In het algemeen zullen opdrachtgevers er meer bij gebaat zijn zelf te bepalen welke risico's – bijvoorbeeld op bepaalde schade als gevolg van het falen van een computersysteem – zij tegen welke premies wensen te verzekeren."

Het is vaste rechtspraak dat in bijzondere omstandigheden een beroep op een exoneratie niet opgaat. De rechtbank noemt hier onder meer dat de leverancier deskundig is, dat het om maatwerk gaat en dat er niet over de exoneratie is onderhandeld. Die laatste omstandigheid zou naar mijn mening juist voor rekening van de opdrachtgever moet komen. Die eerste twee omstandigheden wegen mijns inziens niet zwaar genoeg om de exoneratie te doorbreken – dit is immers vaak het geval. En de rechtbank oordeelt dat er sprake is van een 'gewone' toerekenbare tekortkoming. Sterker nog, volgens de rechtbank is er juist geen sprake van een opzet of roekeloosheid aan de zijde van leverancier.

Als dit de nieuwe norm wordt, voorspel ik een flinke verschuiving in IT-exoneraties. Of een flinke verschuiving in de business case, zoals de rechtbank Rotterdam zelf al noemt. Of wellicht gaat de leverancier nog in beroep, ik zie wel mogelijkheden voor de leverancier in deze kraker. <<

“Als dit de norm wordt, voorspel ik een flinke verschuiving in IT-exoneraties”